

ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΕΝΗ ΣΕ 30 ΓΛΩΣΣΕΣ

KRISTIN HARMEL

Η

ΚΟΡΗ

ΤΟΥ ΠΑΡΙΣΙΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: ΑΓΟΡΙΤΣΑ ΜΠΑΚΟΔΗΜΟΥ

Δύο μητέρες,
δύο κόρες.

Δύο οικογένειες
που διαλύθηκαν για πάντα.

ΜΙΝΩΑΣ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Μητρότητα: Όλη η αγάπη αρχίζει και τελειώνει εκεί.

ΡΟΜΠΕΡΤ ΜΠΡΑΟΥΝΙΝΓΚ

 ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑ

Σεπτέμβριος 1939

Το καλοκαίρι κρατούσε ακόμη, αλλά το αεράκι ήταν δροσερό εκείνο το πρωινό, με το φθινόπωρο να χτυπάει ήδη την πόρτα, όταν η Ελίζ ΛεΚλέρ κατευθυνόταν βιαστικά προς τη δυτική πλευρά του Παρισιού. Συνήθως αγαπούσε το καλοκαίρι, αλλά αυτή η χρονιά ήταν διαφορετική, γιατί σε τέσσερις μόλις μήνες θα κατέφθανε το μωρό, και τα πάντα θα άλλαζαν. Έπρεπε να αλλάξουν, έτσι δεν είναι; Με το χέρι πάνω στην κοιλιά της, γλίστρησε στην αγκαλιά του σκιερού Δάσους της Βουλόνης.

Πάνω από το κεφάλι της, καστανιές, καρυδιές και κέδροι σχημάτιζαν έναν θόλο που έκρυβε όλο και πιο πολύ τον ήλιο καθώς εκείνη χωνόταν στο ένα φιδογουριστό μονοπάτι μετά το άλλο, μπαίνοντας όλο και πιο βαθιά στο πάρκο. Ο ίδιος ουρανός απλωνόταν πάνω από όλο το Παρίσι, αλλά εδώ κάτω από τη στέγη του, η Ελίζ ήταν απλώς

ο εαυτός της, όχι μια γυναίκα που καθοριζόταν από τη γειτονιά της, την κοινωνική θέση της, τον σύζυγό της.

Όταν πριν από τέσσερα χρόνια παντρεύτηκε τον Ολιβιέ, δεν είχε συνειδητοποιήσει ότι, όσο περισσότερο χρόνο στεκόταν δίπλα του, τόσο πιο αόρατη θα γινόταν. Είχαν συναντηθεί στη Νέα Υόρκη στις αρχές του 1935, και εκείνη είχε εντυπωσιαστεί από το πηγαίο ταλέντο του – με το πινέλο του έκανε πράγματα που οι περισσότεροι καλλιτέχνες μπορούσαν μόνο να ονειρευτούν. Ήταν είκοσι εννέα ετών και εκείνη είκοσι τρία, και ήταν η χρονιά που ο Ολιβιέ είχε για πρώτη φορά εμφανιστεί στα περιοδικά. Το *Art Digest* τον είχε αποκαλέσει «ο επόμενος σπουδαίος καλλιτέχνης που έρχεται από την Ευρώπη», το *Collier's* έγραψε ότι «είχε το πινέλο του Πικάσο και την εμφάνιση του Κλαρκ Γκέιμπλ», ενώ ακόμα και οι *New York Times* τον είχαν ανακηρύξει «ο Μονέ μιας καινούριας εποχής», πράγμα που δεν ήταν σωστό αφού το δικό του στιλ δεν έμοιαζε με του Γάλλου Δασκάλου, αλλά το βαθύτερο νόημα σε όλα αυτά ήταν ξεκάθαρο. Ο Ολιβιέ ήταν ο αγαπημένος του καλλιτεχνικού κόσμου, και έτσι όταν έριξε το βλέμμα του στην Ελίζ, εκείνη δεν μπόρεσε να αποτραβήξει το δικό της.

Ήταν κι αυτή καλλιτέχνις, ή μάλλον, επιθυμούσε να γίνει. Της άρεσε να σχεδιάζει, της άρεσε το χρώμα, αλλά το πραγματικό πάθος της ήταν η γλυπτική. Οι γονείς της είχαν πεθάνει όταν ήταν δεκαεννιά ετών, αφήνοντάς τη πίσω να παραδέρνει χαμένη, και ο Ολιβιέ τής είχε προσφέρει τη σωσίβια λέμβο για μια διαφορετική ζωή. Για την ακρίβεια, ήταν ο πρώτος που την είχε εισαγάγει στο ξύλο

ως εναλλακτική στον πηλό. Με ένα ξύλινο σφυρί και ένα σκαρπέλο μπορούσε να επεξεργαστεί το πένθος της, της είχε πει, και είχε δίκιο. Όταν δύο μήνες αργότερα της έκανε πρόταση γάμου, αισθάνθηκε ευγνωμοσύνη και κατάπληξη – ο Ολιβιέ Λεκλέρ ήθελε να παντρευτεί *εκείνη*;

Μόνο τα επόμενα χρόνια είχε συνειδητοποιήσει ότι ο γάμος υποτίθεται πως ήταν μια συνεργασία και όχι μια άσκηση στην ειδωλολατρία και, καθώς άρχισε σταδιακά να γνωρίζει τον Ολιβιέ που δεν ήξερε ο κόσμος –εκείνον που ροχάλιζε στον ύπνο του, που έπινε πολύ ουίσκι, που έσκιζε οργισμένος τους καμβάδες όταν οι εικόνες που είχε στο κεφάλι του δεν ταίριαζαν με εκείνες που είχε ζωγραφίσει–, είχε αρχίσει να κατρακυλάει από το βάθρο του. Αλλά στο μεταξύ, είχε καταλήξει να τον αγαπάει τόσο για το σκοτάδι όσο και για το φως που κάποιες φορές εξέπεμπε, σβήνοντας οτιδήποτε άλλο βρισκόταν στην τροχιά του.

Το πρόβλημα ήταν ότι ο Ολιβιέ δεν έδειχνε να επιθυμεί μια σύντροφo. Η Ελίζ είχε πιστέψει ότι είχε αναγνωρίσει σε εκείνη ένα ακατέργαστο ταλέντο, μια καλλιτεχνική ματιά. Αλλά τώρα, με τη διαύγεια της χρονικής απόστασης, έμοιαζε ότι το μόνο που είχε επιθυμήσει ήταν μια κατάρτισμένη θαυμάστρια. Και έτσι η ζωή μέσα στο διαμέρισμά τους γινόταν όλο και πιο φορτισμένη, οι επικρίσεις του για τα έργα της όλο και πιο συχνές, όλο και πιο εμφανής η δυσφορία του απέναντι στη δουλειά της. Ακόμα και τώρα, με το μωρό του να μεγαλώνει μέσα στην κοιλιά της, αλλάζοντας από τα μέσα προς τα έξω το σχήμα της, ένιωθε να σφίγγεται μέσα στον κορσέ του γάμου της μαζί του, να ασφυκτιά από την έλλειψη του οξυγόνου που απέμενε για

εκείνη μέσα στο μεγάλο διαμέρισμα του έκτου ορόφου στο ακριβό δέκατο έκτο διαμέρισμα του Παρισιού.

Γι' αυτόν τον λόγο είχε έρθει, όπως έκανε συχνά, στο τεράστιο πάρκο που απλωνόταν στα δυτικά προάστια του Παρισιού. Εδώ, που κανένας δεν την ήξερε ως τη σύζυγο του Ολιβιέ ΛεΚλέρ, μπορούσε να νιώσει τα κορδόνια του κορσέ να χαλαρώνουν σταδιακά. Μπορούσε να νιώσει τις άκρες των δαχτύλων της να ανατριχιάζουν, έτοιμες να σκαλίσουν ξανά. Μόνο που μόλις περνούσε την πόρτα του διαμερίσματος η ανατριχίλα θα σταματούσε, και το δημιουργικό πνεύμα μέσα της θα υποχωρούσε.

Όμως το μωρό. Το μωρό θα άλλαζε τα πάντα. Η εγκυμοσύνη δεν ήταν προγραμματισμένη, αλλά ο Ολιβιέ είχε υποδεχτεί τα νέα με έναν απρόσμενο για την Ελίζ ενθουσιασμό. «Ω, Ελίζ, θα είναι τέλειος» είχε πει όταν του ανακοίνωσε τα νέα, με τα μάτια του να λάμπουν από τα δάκρυα. «Θα έχει τα καλύτερα κομμάτια από εσένα και από εμένα. Θα είναι κάποιος που θα συνεχίσει την κληρονομιά μας».

Κάθισε βαριά στο παγκάκι δίπλα σε ένα μονοπάτι περιπάτου. Οι αρθρώσεις της πονούσαν σήμερα περισσότερο απ' ό,τι συνήθως, το μωρό είχε αλλάξει θέση και είχε κατέβει χαμηλά, πιέζοντας το οστό της πυέλου. Έσκυψε να βγάλει το μπλοκ σχεδίου της και ένα κραγιόνι Compté από την τσάντα της, και όταν ίσιωσε πάλι την πλάτη της, ένιωσε έναν αιχμηρό πόνο στο δεξιό πλευρό, κάτω από τον θώρακα, που όμως έφυγε έτσι γρήγορα όπως ήρθε. Πήρε μια βαθιά ανάσα και άρχισε να σχεδιάζει τον κοκκινολαίμη στο κλαδί από πάνω της, που δεν της έδινε καμία σημασία καθώς ήταν απασχολημένος να χτίζει τη φωλιά του.

Τα σχέδιά της έμοιαζαν πάντα λίγο τρελά, ακόμα και στην ίδια, επειδή δεν προσπαθούσε να μεταφέρει λεπτομερείς εικόνες στο χαρτί, όχι ακριβώς. Αντίθετα, τα σχέδια αποσκοπούσαν να αιχμαλωτίσουν την περιπλοκότητα των γωνιών, των καμπύλων, της κίνησης, ώστε να μπορέσει να βρει αργότερα τα ίδια σχήματα μέσα στο ξύλο. Καθώς σχεδίασε πρόχειρα τη δεξιά φτερούγα του κοκκινολαίμη, φανταζόταν ήδη τις λεπτές κορδέλες του ξύλου που θα γλιστρούσαν μέσα από τα δάχτυλά της. Το πουλί γύρισε, τοποθετώντας μερικά ξυλαράκια σε διαφορετική γωνία, και αμέσως το χέρι της Ελίζ ακολούθησε τον λαιμό του, τις απότομες, σπασμωδικές κινήσεις με τις οποίες μαζευόταν και τεντωνόταν.

Ενώ η μέρα γινόταν όλο και πιο φωτεινή, έχασε την αίσθηση του χρόνου, σχεδιάζοντας το ράμφος του πουλιού, τα γεμάτα περιέργεια μάτια του. Και όταν πέταξε μακριά, όπως ήξερε ότι θα γινόταν κάποια στιγμή, βρήκε έναν άλλον κοκκινολαίμη και γύρισε σελίδα, σχεδιάζοντας ξανά το ντελικάτο δίπλωμα των φτερούγων του, τον τρόπο που είχαν μαζευτεί πάνω στο μυώδες κορμί του. Και μετά, ξαφνικά, κι αυτό το πουλί σηκώθηκε στον αέρα, ρίχνοντάς της μια ματιά προτού πετάξει μακριά, και εκείνη κοίταξε γεμάτη προσδοκία το μπλοκ της. Σίγουρα είχε αρκετά για να δουλέψει.

Αλλά αντί για τα ζωηρά σχέδια πουλιών που περίμενε να δει, η σελίδα της ήταν γεμάτη με ένα θυμωμένο ανακάτωμα από γραμμές και καμπύλες. Έμεινε κατάπληκτη να την κοιτάει για ένα δευτερόλεπτο πριν τη σκίσει από το μπλοκ και την κάνει κουβάρι τσαλακώνοντάς τη με μια μι-

κρή κραυγή απογοήτευσης. Έγειρε μπροστά και πίεσε το μέτωπό της με τις σφιγμένες γροθιές της. Πώς ήταν δυνατόν όλα όσα έκανε αυτές τις μέρες να καταλήγουν λάθος;

Σηκώθηκε απότομα, με τον σφυγμό της να χτυπάει σαν τρελός. Δεν μπορούσε να το συνεχίσει αυτό: να πηγαίνει μακρινές βόλτες που δεν οδηγούσαν πουθενά και να επιστρέφει σπίτι με τις σκέψεις της ακόμη μπερδεμένες και τα χέρια της ακόμη νωθρά. Απομακρύνθηκε ένα βήμα από το παγκάκι, και ξαφνικά ο πόνος επέστρεψε στην κοιλιά της, πιο οξύς αυτή τη φορά, τόσο έντονος που της έκοψε την ανάσα και την έκανε να διπλωθεί στα δύο παραπατώντας. Έκανε να στηριχτεί στο παγκάκι, αλλά αστόχησε, με το χέρι της να σκίζει ανώφελα τον αέρα, και έπεσε στα γόνατα.

«Μαντάμ;» Μια φωνή, μια γυναικεία φωνή, από κάπου κοντά, αλλά η Ελίζ μόλις και μετά βίας την άκουγε μέσα από το κουδούνισμα των αυτιών της.

«Το μωρό» κατάφερε να πει, και μετά μια γυναίκα βρέθηκε δίπλα της, την άρπαξε από τον αγκώνα βοηθώντας την να σηκωθεί όρθια και ο κόσμος επανήλθε στις κανονικές διαστάσεις του.

«Μαντάμ;» τη ρωτούσε ανήσυχη η γυναίκα. «Είστε καλά;»

Η Ελίζ ανοιγόκλεισε μερικές φορές τα βλέφαρά της και προσπάθησε να χαμογελάσει ευγενικά, νιώθοντας ήδη αμήχανα. «Ω, είμαι μια χαρά, μια χαρά» απάντησε. «Μόνο λίγο ζαλισμένη».

Η γυναίκα την κρατούσε ακόμη από το μπράτσο, και η Ελίζ την κοίταξε για πρώτη φορά. Είχαν την ίδια περίπου ηλικία, και το πρόσωπο της γυναίκας, παρά το συνοφρύωμα της ανησυχίας, ήταν όμορφο, με εκείνο το είδος

των έντονων, λεπτών γραμμών που άρεσε στον Ολιβιέ να σχεδιάζει, τα χείλη της ήταν μικρά και καμπυλωτά, και τα μάτια είχαν το γκρίζο χρώμα του Σηκουάνα πριν από την καταιγίδα.

«Μαμά;» Η φωνή ακούστηκε πίσω από τη γυναίκα, και η Ελίζ κοίταξε και είδε ένα αγοράκι γύρω στα τέσσερα με καστανές μπούκλες να στέκεται εκεί με μπλε κοντό παντελονάκι και κολλαριστό λευκό πουκάμισο, με το χέρι του σφιγμένο γύρω από το χερούλι ενός καροτσιού μέσα στο οποίο βρισκόταν ένα μικρότερο αγόρι, με παρόμοια ρούχα και ολόιδιες μπούκλες.

«Ω Θεέ μου» είπε γελώντας η Ελίζ και αποτραβήχτηκε από τη γυναίκα, παρόλο που αισθανόταν ακόμη κάπως ασταθής. «Τρόμαξα τα παιδιά σας. Λυπάμαι πολύ».

«Δεν υπάρχει κανένας λόγος να λυπάστε, μαντάμ» είπε η γυναίκα, χαρίζοντάς της ένα μικρό χαμόγελο, προτού στραφεί στους γιους της. «Όλα είναι εντάξει, αγάπες μου».

«Μα ποια είναι η κυρία;» ρώτησε το μεγαλύτερο αγόρι, κοιτάζοντας ανήσυχο την Ελίζ.

«Ονομάζομαι μαντάμ ΛεΚλέρ» απάντησε η Ελίζ χαμογελώντας με τρόπο που έλπιζε ότι θα καθισχύχαζε το αγόρι. Μετά κοίταξε τη μητέρα και πρόσθεσε: «Ελίζ ΛεΚλέρ. Και ειλικρινά, είμαι εντελώς καλά».

«Ζουλιέτ Φουλόν» είπε η γυναίκα, αλλά δεν φάνηκε να έχει πειστεί. «Και τώρα, μαντάμ ΛεΚλέρ, πηγαίνουμε;»

«Πού;»

«Μα, φυσικά, να δούμε έναν γιατρό, μαντάμ ΛεΚλέρ».

«Ω». Ο Ολιβιέ θα ανησυχούσε αν δεν επέστρεφε σύντομα στο διαμέρισμα. Είχε ήδη μείνει έξω περισσότερο απ’

ό,τι σκόπευε. «Είστε πολύ ευγενική αλλά όχι, ευχαριστώ. Πρέπει να επιστρέψω σπίτι, βλέπετε».

Η μαντάμ Φουλόν έκανε ένα βήμα πίσω, και μόνο τότε η Ελίζ πρόσεξε το φούσκωμα στην κοιλιά της άλλης γυναίκας, που ήταν ελαφρώς μεγαλύτερο από το δικό της. Ήταν κι αυτή έγκυος. «Μπορούμε να σας βρούμε ένα ταξί μετά την επίσκεψη στον γιατρό» είπε ήρεμα. «Αλλά...» Κάτι τρεμόπαιξε στα μάτια της γυναίκας. «Δεν θα μπορούσα να συγχωρήσω τον εαυτό μου αν άφηνα να σας συμβεί κάτι. Πότε περιμένετε το μωρό σας;»

Η Ελίζ δίστασε. «Τον Ιανουάριο λέει ο γιατρός. Εσείς;»

Τα μάτια της μαντάμ Φουλόν φωτίστηκαν. «Κι εγώ τον Ιανουάριο! Νομίζω ότι αυτή τη φορά θα είναι κορίτσι, το νιώθω. Ποιος ξέρει, ίσως να γίνουν φίλοι, το παιδί σας και το παιδί μου. Ελάτε, το κατάστημά μου είναι πολύ κοντά στο πάρκο. Μπορείτε να στηριχτείτε στο καροτσάκι αν χρειάζεστε βοήθεια». Είχε αρχίσει ήδη να οδηγεί την Ελίζ μακριά από το παγκάκι και, προς μεγάλη της έκπληξη, η Ελίζ ανακάλυψε ότι ένιωσε ανακούφιση που την καθοδηγούσαν.

«Αν είστε σίγουρη» είπε η Ελίζ. «Δεν θέλω να γίνω βάρος».

«Καθόλου βάρος. Για την ακρίβεια, επιμένω. Ελάτε, λοιπόν, αγόρια» είπε η μαντάμ Φουλόν στα παιδιά της. Το μεγαλύτερο ακολούθησε πίσω από τη μητέρα του, ενώ το μικρότερο τέντωσε τον λαιμό του μέσα από το καροτσάκι και κοίταξε προς τα πίσω στην Ελίζ προκαλώντας τη να μην υπακούσει. «Θα πάρουμε τη μαντάμ ΛεΚλέρ στο σπίτι μαζί μας».

Η ΚΟΡΗ ΤΟΥ ΠΑΡΙΣΙΟΥ

Παρίσι, 1939.

Οι νεαρές μητέρες Ελίζ και Ζουλιέτ γίνονται γρήγορα φίλες την ημέρα που συναντιούνται στο όμορφο δάσος της Βουλόνης. Αν και πάνω από την Ευρώπη απλώνεται η σκιά του πολέμου, καμία δεν υποψιάζεται το μέλλον που τις περιμένει.

Η Ελίζ γίνεται σύντομα στόχος των γερμανικών δυνάμεων κατοχής και εμπιστεύεται στη Ζουλιέτ ό,τι πιο πολύτιμο έχει – τη μικρή της κόρη. Η ίδια θα αναγκαστεί να διαφύγει με πλαστά χαρτιά, για να μη συλληφθεί. Το 1943, όμως, πέφτει μια βόμβα στην περιοχή τους και το μικρό βιβλιοπωλείο της Ζουλιέτ μετατρέπεται σε ερείπια. Ο κόσμος των δύο γυναικών καταρρέει, αγαπημένα πρόσωπα χάνονται για πάντα και ο αγώνας για επιβίωση γίνεται πιο επιτακτικός από ποτέ.

Έναν χρόνο αργότερα, με τον πόλεμο να οδηγείται προς το τέλος του, η Ελίζ επιστρέφει για να ξανασιμίζει με την κόρη της, αλλά η Ζουλιέτ έχει εξαφανιστεί...

Το βιβλίο *Η ΚΟΡΗ ΤΟΥ ΠΑΡΙΣΙΟΥ*
ήταν υποψήφιο ως καλύτερο ιστορικό μυθιστόρημα
για το 2023 στο Goodreads.